

Qorti ta' l-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imħallef Anthony Ellul

Appell numru:- 11/2017

**Carmel Bartolo u Nicholina Bartolo
bin-numru tal-karta tal-identità 173252(M) u 955449(M) rispettivament
(appellati)**

Vs

**Crystal Finance Investments Ltd (C26761)
(appellanti)**

5 ta' Novembru, 2018.

1. Rat illi permezz ta' lment pprezentat quddiem l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji fis-7 ta' Lulju 2016, l-appellati odjerni lmentaw illi:
 - 1.1. Saru irregolaritajiet meta nbidel ir-*risk profile* tagħhom u ma ġiex spjegat lilhom l-implikazzjoni ta' din il-bidla. Inoltré, huma dejjem speċifikaw li kienu qegħdin jinvestu t-tfaddil ta' ħajjithom bl-iskop li jiġi preservat il-kapital u għalhekk il-provditriċi tas-servizz kellha l-obbligu li tiżgura li r-*risk profile* tagħhom ma kienx inkonsistenti mal-investment.
 - 1.2. Ma ġewx spjegati lilhom il-formoli li kienu qed jimlew u għalhekk ma fehmux l-import tal-informazzjoni hemm kontenuta.
 - 1.3. Ma kellhomx l-esperjenza meħtieġa sabiex ikunu eligibbli li jidhlu f'investment *b'return* għoli u klassifikat BBB-, ossija investment mhux fil-klassi ta' *investment grade*. Lanqas kienu konsapevoli tas-sinifikat tal-*credit rating* u min kienu l-entitajiet li qegħin joffru dawn l-investimenti.
 - 1.4. L-investment f'8.25% MT-Energie GmbH messu qatt ma ġie rakkomandat lilhom peress li dan il-bond kien sejjer ħażin minn ferm qabel ma sar ilhom ir-rakkomandazzjoni li jinvestu fih.

- 1.5. Il-provditriċi tas-servizz naqset milli tagħmel analiżi mirquma tal-investment rakkomandat sabiex jaċċerta ruħha li l-parir minnha mogħti jkun akkurat u fondat.
- 1.6. Il-provditriċi tas-servizz qatt ma nfirmathom li l-entità li ħarġet il-bonds kienet nbdiet proċeduri ta' insolvenza u li konsegwentement kien hemm riskju li jtilfu l-investment tagħhom;
- 1.7. Matul il-laqgħa ta' Lulju 2015 ma ngħataw l-ebda parir dwar l-investment, ma ġewx infurmati li l-investment kien sejjer aħjar milli kien sejjer f'Marzu u ma ġewx infurmati li setgħu joħorġu minn l-investment meta riedu;
- 1.8. Minkejja li talbu informazzjoni dettaljata ulterjuri, ma rċevew l-ebda aġġornament dwar l-investment tagħhom f' MT-Energie GmbH jew il-proċeduri ta' insolvenza ta' din l-entità.

Talbu għalhekk li rifużjoni sħiħa tal-investment totali f'8.25% MT-Energie GmbH fl-ammont ta' Lm11,000, flimkien ma spejjeż professjonali mħallsa lill-provditriċi tas-servizz bir-rata ta' 2% u spejjeż legali oħra inkorsi fil-proċeduri tal-ilment.

2. Is-soċjetà intimata u provditriċi tas-servizz wiegħbet¹ illi in linea preliminari: (i) l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji m'għandux ġurisdizzjoni sabiex jisma' u jiddeċiedi l-vertenza odjerna peress li l-partijiet issottomettew għall-ġurisdizzjoni tal-Qrati ta' Malta a tenur tal-artikolu 17 tat-*Terms of Business Agreement*; (ii) l-azzjoni hija preskritta; u (iii) l-ilment huwa null a tenur tal-artikolu 789(1)(c) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta peress li minnu ma tirriżultax il-bażi tal-lanjanza fil-konfront tagħha. Fil-mertu ċaħdet l-ilment bħala fieragħ u infondat fil-fatt u fid-dritt inkwantu hija aġixxiet kif rikjest mill-qafas regulatorju applikabbli u skont l-għola livell ta' diligenza mistennija fil-liġi. Eċċepiet ulterjorment li kwalunkwé telf li ġarrbu l-ilmentaturi huwa riżultat ta' *credit risk* inerenti f'investment fit-tip ta' bonds li fihom investew l-ilmentaturi, liema bond kien xieraq għalihom fil-mument li ngħatalhom parir dwaru, speċjalment tenut kont tal-fatt li kien ilhom jinvestu f'bonds simili, tramite s-servizzi tagħha, mill-2005.
3. Fis-26 ta' Jannar 2017 l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji ddeċieda l-ilment billi laq' l-ilment tal-ilmentaturi *in parte* u ordna lill-provditur tas-servizz

¹ Fol. 162.

finanzjarju, cioè` lill Crystal Finance Investments Ltd iħallsu lill-ilmentaturi s-somma ta' ħamest elef u ħames mitt Ewro (€5,500), b'imgħax ta' ħamsa fil-mija fis-sena mid-data ta' din id-deċiżjoni sad-data tal-effettiv pagament. B'kull parti ġgorr l-ispejjeż tagħha.

4. Is-soċjetà Crystal Finance Investments appellat *in parte* minn din id-deċiżjoni u talbet li *`d-deċiżjoni appellata tal-Arbitru għas-servizzi Finanzjarji mogħtija fis-seduta tas-27 ta' Jannar 2017 fl-ismijiet premissi, tiġi riformata jew modifikata billi din l-istess Qorti tikkonferma in kwantu d-deċiżjoni appellata ċaħdet dik il-parti tat-talba tal-Ilmentaturi Appellati, u tħassarha u tirrevokaha in kwantu ġie milqugħ l-Ilment tal-Appellati in parte fejn is-Socjeta Appellanti ġiet ikkundannata tħallas (i) kumpens ta' ħamest elef u ħames mitt Ewro (€5,500) lill-Ilmentaturi Appellati bl-imgħax ta' 5% mid-data tal-istess deċiżjoni appellata sal-pagament effettiv, kif ukoll (ii) l-ispejjeż tal-proċeduri biex b'hekk l-Ilment tal-Ilmentaturi Appellati jiġi miċħud in toto bl-ispejjeż kemm taż-żewġ Istanzi kontra l-Ilmentatur Appellati.'*
5. L-aggravji tas-soċjetà appellanti huma li:
 - i. l-eċċezzjoni tagħha dwar in-nuqqas ta' ġurisdizzjoni tal-Arbitru li jisma' u jiddeċiedi l-każ kellha tiġi milqugħa u konsegwentement kellha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju;
 - ii. l-eċċezzjoni dwar in-nullità tal-ilment kellha tiġi milqugħa;
 - iii. fil-mertu, ma hemm l-ebda raġonevolezza, ġustizzja u ekwità fil-konklużjoni raġġunta mill-Arbitru, ossija, li l-appellanti għandha tħallas nofs it-telf li garrbu l-ilmentaturi in kwantu tali deċiżjoni tmur oltré l-parametri tal-liġi, tal-linji gwida u l-prassi. Tilmenta ukoll li l-persentaġġ li ġiet ikkundannata tħallas huwa arbitrarju oltré l-fatt li s-somma ta' €11,000 hija skorretta;
 - iv. hija ma kellha l-ebda obbligu kuntrattwali jew legali sabiex tinforma l-ilmentaturi fuq iċ-ċaqlieq negattiv tal-investment, kif żbaljatament deċiż mill-Arbitru;
 - v. ir-rata ta' imgħax ta' 5% li ġiet ordnata tħallas fuq il-kumpens likwidat hija *ultra vires* il-porteri tal-Arbitru li applika l-liġi ħażin;
 - vi. m' għandha tbatl l-ebda spejjeż.

6. L-appellati wiegħbu illi, in linea preliminari: (i) id-deċiżjoni tal-Arbitru fl-ismijiet premessi ingħatat fis-26 ta' Jannar 2017 u mhux fis-27 ta' Jannar 2017 kif żbaljatament indikat mill-appellanti fit-talba tagħha; (ii) kuntrarjament għal dak mitlub fl-aħħar paragrafu tar-rikors tal-appell in diżamina, a tenur tal-artikolu 143 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta ma jistgħu jingiebu l-ebda raġunijiet ulterjuri fit-trattazzjoni in sostenn tal-appell tal-appellanti ħlief dawk indikati fir-rikors tal-appell innifsu; u fil-mertu: id-deċiżjoni appellata hija ġusta u timmerita konferma.

Ikkunsidrat:

7. Il-fatti huma s-segwenti:

- L-ewwel darba li l-appellati nvestew mal-appellanti kien fl-2005. Dak iż-żmien speċifikawliha li xtaqu nvestment sigur u filfatt fil-*client risk profile* tagħhom datat 5 ta' Jannar 2005 ġie ndikat illi *r-risk profile* tagħhom huwa 'low' u li kienu disposti jinvestu fit-tul.² L-investment sħiħ tagħhom kien fl-ammont ta' GBP44,000 li ġejjin minn '*foreign funds emanating from foreign sources.*'
- Sussegwentement, kull meta għalaq l-investment reggħu nvestew mill-ġdid dejjem fuq il-parir tas-socjetà intimata.³ L-investimenti tramite l-appellanti kienu s-segwenti:⁴

DATE	BOND	RATING
13.01.2005 – 14.04.2010	5.75 MLC 14 EMTN	
13.01.2005 – 11.05.2009	5.5 Prudential 09	
09.02.2005 – 03.10.2005	UBS (LUX) Money Market Fund – GBP P-acc	
25.05.2009 – 07.08.2012	6% GBP HY Bd Portfolio Aug 2012	Ba2 & Ba3
27.04.2010 – 03.04.2013	5 ¾% Euro Medium – Term Notes Banca Monte dei Paschi di Siena SPA: 2006-30.09.16 (SUB NOTES)	
02.08.2012 – 01.-2.2013	6 ½% Notes: Enterprise Inns PLC: 16.12.18 Reg-S (SECURED)	
07.08.2012 – 20.01.2015	5.5% GBP Bond Portfolio 5th March 2017	Ba1, B2, Baa1 & Ba2
01.02.2013 – 18.07.2013	Euro- Medium-Term Notes: Thomas Cook Group PLC: 2010- 22.06.17 Variable Rating on Rating Senior	B-
13.02.2013 – 28.04.2013	5.25% EUR Bond Portfolio 28th April 2016	BB, B+,

² Fol. 29-30.

³ 182 et seq.

⁴ Fol. 193, 88 et seq.

	BP147	BB+ & BB
05.04.2013 – 04.06.2013	9 7/8%: SCHMOLZ & BICKENBACH Luxembourg S. A.:2012-15.5.19 144A-Reg S	B-
05.06.2013 – 10.07.2014	8 7/8% Regd.Notes:Pageslaunes Finance and Co.SCA:2011-1.6.18 Reg-S Secured Senior	B3 ⁵
22.07.2013 - todate	8 ¼%:MT-Energie GmbH:2012-4.4.17	BBB-
28.04.2014 – 05.11.2014	UNIWHEELS – Part of BP147 5.25%	
28.04.2014 - todate	7%:RENA GmbH:2010-15.12.15	
28.04.2014 - todate	5.25% EUR Bond Portfolio 28th April 2016 BP147.1	
14.07.2014 - todate	UBS (Lux) Bond Fund – Euro High Yield (EUR) P-dist	5

- Fl-4 ta' Ġunju 2012 sar *Client Fact Find* ieħor minn fejn jirriżulta li l-appellati ġew meqjusa *retail clients* li talbu *investment advice* u li kienu familjari ma' *Malta Government Stocks and Bonds* u kellhom strumenti finanzjarji fis-somma ta' €25,000. Il-parti tal-formula fejn kellha tiġi ndikata l-*'investor's attitude towards risk'* tħalliet vojta u fuqha ġie mmarkat *'account existing updating profile'*.⁶
- **L-imsemmi *Client Fact Find* ġie aġġornat fit-28 ta' Jannar 2013 u din id-darba ġie ndikat li *'investor's attitude towards risk'* hija *'medium'* u *'high'* u li l-għan tal-investiment kien *'maximise income'*.**⁷
- Fl-1 ta' Frar 2013 il-partijiet iffiraw *'Terms of Business Agreement – Retail Clients'*⁸ izda l-appellati jikkontendu li d-dokument ma kienux jafu x'fih meta ffirmawh u qatt ma ngħataw kopja.⁹
- Fl-4 ta' Lulju 2013 l-appellat Carmel Bartolo iffirma *transaction order* sabiex ibiegħu l-bonds f'Thomas Cook 2017 @ *best* bil-valur ta' GBP 10,000 u jakkwistaw minflok bonds f' 8.25%:MT-Energie 2017 @ *best* għall-prezz ta' EUR 11,000.¹⁰
- Fil-*client review form* rispettiva, li ukoll iggib id-data tal-4 ta' Lulju 2013 u ġiet iffirmata mill-appellat Carmel Bartolo, ġie speċifikat illi l-*credit*

⁵ L-ilmentaturi ffirmaw *standard warning form* biex akkwistaw dan il-prodott in kwantu l-provditur tas-servizz qies li dan il-prodott ma kienx xieraq għalihom.

⁶ Fol. 26 – 28.

⁷ Fol. 24.

⁸ **Dok CF1** a fol. 168.

⁹ Fol. 183 – 184.

¹⁰ Fol. 19.

rating tal-prodott magħżul kien **BBB-** u li kemm il-*client risk profile* kif ukoll il-*product risk profile* kien '**medium**' u '**high**'.¹¹

- L-akkwist ta' 11,000 unit f' 8 ¼%:MT-Energie GmbH:2012-4.4.17 sar fit-22 ta' Lulju 2013 għall-prezz ta' €10,560.¹²
- L-appellati rċewew s-segweni rendikonti tal-investment tagħhom fil-31 ta' Diċembru 2013, fit-30 ta' Ġunju 2014, fil-31 ta' Diċembru 2014 u fit-30 ta' Ġunju 2015.¹³ Dawn kienu jindikaw li l-investment f' 8.25% MT-Energie GmbH kellu trading value ta' 33.9%, 45%, 4.9% u 20.42% rispettivament.
- Peress li ma tħallasx il-kupun li kien dovut fuq dawn il-bonds f'April tal-2015,¹⁴ l-ilmentaturi talbu laqgħa mal-provditur tas-servizz li saret fit-8 ta' Lulju 2015.¹⁵ Kien hemmhekk li l-ilmentaturi ġew infurmati minn Oliver Demanuele li l-investment tagħhom fl-imsemmi soċjetà kien prekarju ħafna. Konsegwentement, fil-21 ta' Lulju 2015, l-ilmentaturi bagħtu ittra lill-provdiur tas-servizz b' serje ta' domandi.¹⁶ Din l-ittra ġiet imwiegħba fit-22 ta' Lulju 2015 u segwita b' korrisondenza oħra.¹⁷
- Fl-20 t' Awissu 2015 l-ilmentaturi ressqu lment kontra l-provditur tas-servizz mal-MFSA. Wara diversa korrisondenza u laqgħat mal-partijiet, permezz ta' ittra indirizzata lill-ilmentaturi datata 16 ta' Ġunju 2016, l-MFSA infurmat lill-ilmentaturi li '*we are not at all convinced of the business decision taken by CFI to recommend a BUY for MT Energie in July 2013 when it was not clearly evident that at purchase date, the bond was appealing to retail investors. We also supported this by stating that the proposition failed to provide for CFI to be acting in the best interest of its clients. The Unit deemed that there were clearly sufficient risks which should have dissuaded CFI from recommending MT Energie to its investors – unless not for speculation purposes.*' Fl-istess ittra l-ilmentaturi ġew infurmati ukoll li '*The fact that you have referred your case to the MFSA does not prejudice your right to seek other means of legal redress. Indeed, you may now submit your complaint for consideration to the Office of the Financial Arbiter. At this point we would like to make you aware that the remit of the Consumer*

¹¹ Fol. 20.

¹² *Confirmation of Purchase* datata 23.07.2013 a fol. 39.

¹³ Fol. 40 – 42.

¹⁴ Fol. 60.

¹⁵ Fol. 64.

¹⁶ Fol. 48 – 49.

¹⁷ Fol. 43 – 48.

*Complaints Unit within the Malta Financial Services Authority is being currently phased out and replaced by the Office of the Arbitrator for Financial Services ...*¹⁸

- Fis-7 ta' Lulju 2016 gie pprezentat l-ilment tal-appellati quddiem l-Arbitru li jikkoncerna limitatament l-investment fil-bonds 8.25% MT-Energie GmbH.
8. Il-Qorti se titratta qabel xejn il-preġudizzjali sollevati mill-appellati.
 9. Dwar l-ewwel preġudizzjali, jirriżulta li id-deċiżjoni appellata effettivament ingħatat fis-26 ta' Jannar 2017 u mhux fis-27 ta' Jannar 2017. Żball li sar fl-aħħar paragrafu tar-rikors tal-appell, tant hu hekk li fl-istess rikors l-appellanti tirreferi għad-deċiżjoni tas-26 ta' Jannar 2017. Inoltré, l-appellati stess jikkonċedu li ma kien hemm l-ebda deċiżjoni oħra bin-numru u fl-ismijiet premissi fis-27 ta' Jannar 2017.
 10. L-artikolu 175 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta jipprovdi li:

*'(2) Kull qorti fi grad ta' appell tista' wkoll tordna jew tippermetti, f'kull żmien sas-sentenza, li jissewwa kull żball fir-rikors li bihom ikun tressaq l-appell jew fit-tweġiba, kif ukoll kull żball fl-isem tal-qorti li tkun tat is-sentenza appellata, jew f'dak tal-partijiet, jew fil-kwalità li fiha huma jidhru, **jew fid-data tas-sentenza appellata ...***
 11. Konsegwentement, **din il-Qorti tordna li l-kliem 'mogħtija fis-seduta tas-27 ta' Jannar 2017 fl-ismijiet premissi' fl-aħħar paragrafu tar-rikors tal-appell, jiġi sostitwit bil-kliem kliem 'mogħtija fis-seduta tas-26 ta' Jannar 2017 fl-ismijiet premissi'.**
 12. Dwar il-preġudizzjali l-oħra, din il-Qorti sejra żżomm strettament mal-aggravji kif dedotti fir-rikors tal-appell.
 13. Permezz tal-ewwel **aggravju** tagħha s-soċjetà appellanti tilmenta li d-deċiżjoni tal-Arbitru dwar l-ewwel eċċezzjoni minnha sollevata rigward in-nuqqas ta' ġurisdizzjoni tal-Arbitru sabiex jisma' l-każ, jixhed apprezzament għal kollox żbaljat tal-eċċezzjoni u tan-natura ġuridika u konfużjoni fl-applikazzjoni tal-prinċipji legali applikabbli.
 14. L-ewwel motivazzjoni mogħtija mill-Arbitru in sostenn tad-deċiżjoni tiegħu hija li *'l-ilmentaturi ma kellhomx triq oħra ħlief li jkomplu l-każ li kienu bdew*

¹⁸ Fol. 82 – 86.

quddiem l-MFSA' quddiemu ladarba huwa ħa post dik l-entità. Dan ir-raġunament ġie abbinat mal-klawżola 16 tat-*Terms of Business Agreement*.¹⁹

'Il-provditur tas-servizz qed jeccepixxi n-nuqqas ta' gurdizzjoni a bazi ta' Klawżola 17 tat-Terms of Business Agreement (Dok. CFI).

L-Arbitru qed jichad din l-eccezzjoni għal dawn ir-raġunijiet:

Din l-eccezzjoni hija ibbazata fuq it-Terms of Business Agreement b'referenza għall-Klawżola 17 intestata 'Governing Law'.

B'mod konvenjenti, il-provditur jonqos milli jsemmi l-Klawżola 16 fl-istess dokument li tipprovdi li l-provditur kellu jgħid kull ilment mill-klijent b'mod ragonevoli u gust, u jekk ma jkunx sodisfatt jista' jiehdu l-ilment tiegħu quddiem l-MFSA. Din kienet referenza għall-Consumer's Complaint Unit tal-MFSA, li mad-dhul fis-sehh tal-Kap. 555 li waqqaf l-Ufficcju tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji, beda jirreferi lill-klijenti li javvicinawh biex jiehdu l-kaz tagħhom quddiem l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji.

Fil-fatt, meta l-ilmentaturi hadu l-kaz quddiem l-MFSA, permezz ta' ittra tas-16 ta' Gunju 2016, il-Consumer's Complaint Unit tal-MFSA informathom hekk:

*'The fact that you have referred your case to the MFSA does not prejudice your right to seek other means of redress. **Indeed you may now submit your complaint for consideration to the Office of the Financial Arbiter. At this point we would like to make you aware that the remit of the Consumer's Complaint Unit within the Malta Financial Services Authority is being currently phased out and replaced by the Office of the Arbiter for Financial Services.**'*²⁰

Għalhekk, l-ilmentaturi ma kellhomx triq oħra hliet li jkomplu l-kaz, li kienu bdew quddiem l-MFSA, quddiem l-Arbitru li ha post dik l-entità` li kienet immexxija mill-MFSA.'

15. L-appellanti tikkontendi iżda li l-kull kunsiderazzjoni dwar il-*Consumer Complaints Unit* tal-MFSA hija għal kollox żbaljata u rrilevanti in kwantu l-paragun bejn l-imsemmija *Unit* u l-Arbitru ma jregix.
16. Il-klawżola 16 tal-imsemmi ftehim tipprovdi kif ġej:

'16. Complaints

16.1 The Company will take all reasonable steps to handle any complaints by the Customer fairly and efficiently, and the Company shall keep records of each

¹⁹ Milġuq bejn il-partijiet fl-1 ta' Frar 2013.

²⁰ Fol. 86.

complaint and the measures taken for its resolution. The Customer may refer his/her complaint(s) to the MFSA if it is not satisfied with the manner in which his/her complaint(s) has/have been handled by the Company.'

17. Għalkemm jista' jagħti l-każ li bid-dhul fis-sehħ tal-Kap. 555 ma kienx għad fadal aktar skop għall-*Consumer Complaints Unit* tal-MFSA, mil-liġi innifisha ma jirriżultax illi l-Uffiċċju tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji 'ha post' il-*Consumer Complaints Unit* tal-MFSA kif deciz mill-Arbitru u kif dikjarat mill-imsemmija Awtorità fl-ittra tagħha tas-16 ta' Ġunju 2016 lill-ilmentaturi. Tant hu hekk illi l-artikolu 21 tal-Kap. 555, dwar il-kompetenza tal-Arbitru, jipprovdi li:

'(2) Arbitru għandu jirrifjuta li jeżerċita s-setgħat tiegħu taħt dan l-Att meta:

(a) l-imġiba li jkun sar l-ilment dwarha hi jew kienet soġġetta għal kawża quddiem qorti jew tribunal mibdija mill-istess persuna li tkun qed tagħmel l-ilment u li tkun dwar l-istess mertu:

Iżda xejn minn dak li jinsab f'dan il-paragrafu m'għandu jinftehem li jimpedixxi l-kompetenza tal-Arbitru li jikkunsidra lmenti li jkunu qegħdin jiġu trattati jew li jkunu ġew trattati mill-Awtorità għas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta, u r-rakkomandazzjonijiet, direttivi jew decizjonijiet mogħtija minn dik l-Awtorità m'għandhomx jiġu kkunsidrati bħala li taw lok għal res judicata tal-każ tal-persuna li tkun qed tagħmel l-ilment; ...'

18. Kliem li juri d-distinzjoni bejn l-Uffiċċju tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji u l-Consumer Complaints Unit tal-MFSA, inkwantu kieku tal-ewwel sempliċement assorba l-funzjonijiet tal-*Consumer Complaints Unit* tal-MFSA, ma kien ikun hemm l-ebda hteġa li l-Arbitru jingħata l-fakoltà sabiex jerga jisma' dawk l-ilmenti li kienu diġa ġew trattati mill-Awtorità għas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta u li dwarhom l-imsemmija Awtorità kienet diġa tat rakkomandazzjonijiet, direttivi jew decizjonijiet.
19. F'kull każ, ladarba l-poteri vestiti fl-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji a tenur tal-Kap. 555 imorru ben oltré dawk li kellu l-Consumers Complaints Unit tal-Awtorità ta' Malta għas-Servizzi Finanzjarji f'Malta, l-Arbitru ma setgħax jasal għall-konkluzjoni li l-kompetenza tiegħu tista' tinsilet mill-klawzola 16 tal-ftehim.
20. Madanakollu, id-decizjoni tal-Arbitru kienet sorretta ukoll fuq motivazzjoni ulterjuri:

'Barra minn hekk, meta giet redatta l-klawzola in kwistjoni, li barra li rreferiet għall-kompetenza tal-Qrati Maltin u għall-MFSA (Consumers Complaints Unit), il-

Kapitolu 555 kien ghadu ma giex fis-sehh u, konsegwentement, il-forum tal-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji kien ghadu mhux kostitwit. Ghalhekk ma setax ikun eskluż.

Fil-gurisprudenza taghna gie osservat fil-kawza fl-ismijiet "Edgar Cuschieri - vs- Perit Gustavo R. Vincenti", Appell Civili, 13 ta' Frar 1950, illi "meta f'kuntratt il-partijiet ma jkunux spjegaw ruhhom car, jew **posterjorment ghall-kuntratt jintervjeni avveniment li jkollu bhala konsegwenza kwistjoni li ma tkunx giet preveduta** u li hemm bzonn tigi maqtugha, allura l-Qrati jkunu obbligati jinterpretaw il-konvenzjoni; u din ghandha tigi primarjament interpretata skont l-intenzjoni tal-partijiet li jkunu hadu parti fil-kuntratt u li tkun tidher car mill-kumpless tal-konvenzjonijiet."

Kif gja` nghad, wara l-konkluzjoni tat-Terms of Business Agreement, il-legizlatur haseb biex jipprovi dan il-forum speċjalizzat biex jiddisponi ahjar minn certi tilwimiet fis-settur finanzjarju. Ghalkemm il-kompetenza tal-qrati ma gietx eskluza, u l-Arbitru ghandu kompetenza konkorrenti, l-intenzjoni prezunta tal-ilmentaturi dwar din l-okkorrenza li sehhet, wara l-kuntratt ta' bejniethom, hi li huma jaqblu li jipprevalixxu ruhhom minn din l-ghodda procedurali iktar idoneja mill-Qrati ipprovduta mil-legizlatur. Tant li gabu l-ilment taghhom quddiem l-Arbitru.

Skont il-Kap. 555, l-Arbitru ghandu l-kompetenza li jisma' kazi li jmorru lura sal-2005, kemm-il darba l-ilmentatur ikun 'kljient eligibbli' u l-provditur ta' servizz finanzjarju jaqa' fid-definizzjoni tal-istess ligi.

L-ilmentatur huwa kljient eligibbli filwaqt li l-provditur tas-servizz finanzjarju jaqa' fid-definizzjoni tal-Kap. 555 u, ghalhekk, l-Arbitru ghandu l-kompetenza jisma' dan il-kaz.

Barra minn hekk, kif inhu redatt dan id-dokument, il-parti dwar jurisdizzjoni intestata 'governing law' kienet aktar intiza li jkollha dimensjoni internazzjonali ghal dawk il-kljienti li m'humix Maltin. Ghaliex kieku, ghalfejn tissemma li tapplika l-Ligi Maltija fl-istess klawżola? Huwa ovvju li bejn kontraenti Maltin tapplika il-Ligi Maltija. Ir-referenza ghal 'the jurisdiction of the Maltese Courts' tkompli tamplifika dan l-argument. U fejn hemm klawżola ta' portata internazzjonali, il-kelma 'Courts' tinkludi wkoll Tribunali mwaqqfa b'ligi.

Li kieku kellha tintlaqa' l-eccezzjoni tal-provditur tas-servizz, ifisser li hafna mill-kazi li ghandu l-Arbitru jridu jmorru l-Qorti.

Wahda mill-ghanijiet tal-legizlatur, meta holoq dan it-Tribunal, kien li jnaqqas mill-pressjoni li ghandha l-Qorti b'eluf ta' kazi li jidhlu kull sena. Barra minn hekk, il-legizlatur ried johloq makkinarju li jkun anqas kumpless, bi spejjez anqas, u minhabba li dan hu settur speċjalizzat, u l-procedura stabbilita anqas formali, allura dan it-Tribunal ikun jista' jaqta' l-kazi b'certa heffa.

Ghal dawn il-mottivi l-Arbitru qed jichad din l-eccezzjoni u jiehu konjizzjoni tal-kaz.'

21. L-appellanti tikkontendi iżda li n-natura tal-ewwel eċċezzjoni tagħha kienet waħda bbażata fuq kuntratt li speċifikament jipprovdi li l-foro kompetenti sabiex jisma' kwalsiasi vertenza bejnha u l-ilmentataturi huma l-Qrati Ċivili. Għalhekk, **fin-nuqqas ta' frodi, żball jew inkella xi prinċipju mandatorju ta' xi liġi speċjali, kellu japplika l-prinċipju *pacta sunt servanda***. Tgħid li dan il-fattur gie ukoll rispettata mil-leġislatur fil-promulgazzjoni tal-Kap. 555 tal-Liġijiet ta' Malta, senjatament fl-Artikolu 21(1)(a) tal-istess. Tisħaq għalhekk li l-*foro* ġdid maħluq permezz tal-Kap. 555 m'huwix wieħed esklussiv iżda alternattiv, liema alternattiva **għiet xjentement u volutament eskluża mill-partijiet permezz tal-klawżola ġurisdizzjonali numru 17 fil-kuntratt ta' bejniethom**. Tgħid ukoll li l-asserzjoni tal-Arbitru, li dik il-parti tal-kuntratt intestata '*governing law*' kienet aktar intiza li jkollha dimensjoni internazzjonali għal dawk il-klijenti li mhumiex Maltin, hija gratwita u superfluwa.
22. Il-klawżola 17 tal-ftehim iffirmit miż-żewġ partijiet, tipprovdi li kwalsiasi tilwima li tista' tinsorgi minnu hija sogġetta għall-ġurisdizzjoni tal-Qrati Maltin:
- '17. Governing Law**
- 17.1 This Agreement is subject to the Laws of Malta and any dispute, which may arise therefrom, shall be subject to the jurisdiction of the Maltese Courts.'*
23. Klawżola 17 hi ċara u m'hemmx hteġa ta' interpretazzjoni. La fil-mument meta sar il-ftehim fl-1 ta' Frar 2013 u lanqas wara li daħal fis-seħħ l-Att dwar l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji (Kap. 555 tal-Liġijiet ta' Malta) fit-18 t' April 2016,²¹ ma tirriżulta xi dispożizzjoni tal-liġi li teskludi l-ġurisdizzjoni tal-Qrati Maltin milli jsimgħu u jiddeċiedu tilwim dwar imġiba ta' financial service provider. Fi kliem ieħor, ma jirriżultax li hemm dispożizzjoni li tagħmel illegali klawżola bħal dik.
24. Jirriżulta iżda, li wara d-dħul fis-seħħ tal-Kap. 555, il-konsumatur ingħata b'liġi forum alternattiv fejn ifittex għal rimedju fir-rigward ta' lment relatat mal-imġiba ta' provditur tas-servizz finanzjarju lilu mogħti.
25. L-artikolu 21 tal-Kap. 555 dwar il-kompetenza tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji jipprovdi illi:

²¹ Avviż Legali 132 tal-2016.

'(1)(a) Xejn f'dan l-Att m'għandu jimplika li l-ilment relatat mal-imgħiba ta' provditur tas-servizz finanzjarju għandu jkun regolat esklussivament bid-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att ...'

26. Rilevanti wkoll li l-artikolu 21(2) li jsemmi każijiet meta l-Arbitru għandu jirrifjuta li jeżercita s-setgħat li għandu taħt il-liġi prinċipali. Il-Qorti qegħda tifhem li l-każijiet li jissemew mhumiex xi lista eżawrjenti, iżda pjuttost li f'dik id-diposizzjoni ġew identifikati tlett sitwazzjonijiet differenti fejn l-Arbitru m'għandux kompetenza.
27. L-ilment tal-appellanti hu dwar l-imgħiba tas-socjetà appellanti li hi provditur ta' servizz finanzjarju. Għalhekk hu lment li skont din il-liġi speċjali, l-Arbitru għandu jikkunsidra u jiddeċiedi dwaru. Hekk ukoll hu ilment relatat mal-obbligi kuntrattwali tal-appellanti bħala provditur ta' servizz finanzjarju fejn per eżempju fi klawżola 3.4 tal-kuntratt jingħad:

"3.4 For all intents and purposes, the Customer shall be treated as a Retail Client. Retail Clients enjoy the highest level of client protection in terms of the Law..."

3.6 When providing Investment Advice or Portfolio Management Services, the Company shall assess whether the transaction to be recommended, or entered into in the course of providing a Portfolio Management service, is suitable for the Customer on the basis of the information provided in terms of Clause 3.5".

28. Madanakollu, l-appellanti tikkontendi li l-kompetenza tal-Arbitru *'giet xjentement u volutamente'* eskluża mill-partijiet permezz tal-klawżola ġurisdizzjonali numru 17 fil-kuntratt.
29. Jirrizulta li l-imsemmi ftehim li ġie ffirmat bejn il-partijiet hu tat-tip *standard form* fejn il-konsumatur ikun f'posizzjoni ta' *take it or leave it* għaliex ma jkollux *bargaining power*. Għall-Qorti meta fl-1 ta' Frar 2013 il-partijiet iffiraw il-ftehim, klawżola 17 ma kinitx tagħmel sens meta tqies li:
- i. ma kien hemm l-ebda element internazzjonali bejn il-partijiet -*choice of jurisdiction clause* normalment issir sabiex kwistjoni tinqata' minn qorti ta' pajjiż magħżul u mhux minn qorti f'pajjiż ieħor;
 - ii. fiż-żmien li kien iffiraw il-kuntratt, il-qorti kienu l-uniku post fejn parti setgħet tfitx għal rimedju kontra l-parti l-oħra mingħajr il-ħtieġa tal-kunsens tal-parti l-oħra. F'dak iż-żmien l-Att dwar l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji ma kienx liġi. Biżżejjed jingħad li l-abbozz ta' dik il-liġi kien pubblikat fil-5 ta' Ġunju, 2015 (Abbozz numru 100 tal-2015). Għalhekk żgur li f'dak iż-żmien il-partijiet ma setax kellhom l-

intenzjoni speċifika li jeskludu r-rimedju li jagħti l-Kap. 555 lill-konsumatur, għaladarba kien rimedju li ma jeżistix.

30. Peress li ma kienx hemm l-element internazzjonali u l-klawżola in kwistjoni kienet qegħda biss tirrepeti l-ovvjju, il-Qorti hi tal-fehma li hemm ċirkostanzi speċjali li jwassluha sabiex tiskarta klawżola 17 tal-kuntratt minħabba li mhemmx dubju li fiż-żmien li l-partijiet iffirmaw il-kuntratt, ħadd minnhom ma seta' kien qiegħed jipprevedi l-introduzzjoni tal-Kap. 555. Ir-rimedju li jagħti l-Kap. 555 lill-konsumatur quddiem l-Arbitru huwa wieħed *ad hoc* bl-għan li jissimplifika l-aċċess tal-konsumatur tas-servizzi finanzjarji għall-rimedju kontra l-provditur tas-servizz. Tali rimedju għalhekk ma jistax jiġi meqjus rinunċjat f' klawżola li qatt ma giet individwalment pattwita u li saret meta tali rimedju lanqas biss kien jeżisti. Fi kliem ieħor, il-konsumatur ma seta' qatt '*xjentement u volutamente*' jeskludi dan id-dritt, kif allegat mill-appellanti.
31. Fiċ-ċirkostanzi l-ewwel aggravju hu miċħud.
32. Permezz tat-tieni aggravju tagħha, l-appellanti tiddikjara ruħha aggravata ukoll bill-fatt li l-Arbitru ċaħad l-eċċezzjoni minnha sollevata dwar in-nullità tal-ilment bħala waħda frivola u vessatorja mingħajr spjegazzjoni. Tinsisti li dik l-eċċezzjoni kellha tintlaqa' għaliex hija kienet prekluziva milli tressaq difiża adegwata minħabba l-fatt li fl-ilment ma tirriżulta l-ebda lanjanza diretta lejn xi aġir dirett jew indirett da parti tagħha u kif dan allegatament seta' wassal għat-telf ta' flus li garrbu l-appellati. Tgħid li permezz tal-ilment, l-ilmentaturi jagħmlu biss dikjarazzjoni li sofrew dannu, iżda kien l-Arbitru li attribwixxa tali dannu lilha billi rfina l-ilment u tah bażi legali. Tisħaq għalhekk li l-att promotur huwa null u d-deċiżjoni appellata hija *ultra petita*.
33. Id-deċiżjoni tal-Arbitru f' dan ir-rigward, kienet is-segwent:

'Din l-eċċezzjoni hija, fil-fehma tal-Arbitru, waħda frivola. Il-Kap. 555 li jirregola l-procedura f'din il-materja jistipula fl-Artikolu 22(1) dan li gej:

22. (1) Persuna li tkun qed tagħmel l-ilment għandha tressaq ilment quddiem l-Arbitru *bil-miktub* fejn *tidentifika l-parti li kontriha jkun sar l-ilment, ir-ragunijiet għall-ilment, u r-rimedju li jkun qed jintalab.*

L-ilmentaturi dan għamlu u m'hemm xejn null f'dak li għamlu.

Anke qabel ma saru bidliet kbar fil-Kodici tal-Procedura Civili fl-1995, fejn tnehhew kwazi għal kollox in-nullitajiet, il-Qrati tagħna kienu diga` ddikjaraw li n-nullita` ta' att għandu jkun l-eċċezzjoni u mhux ir-regola u dan sabiex il-gustizzja sostantiva ssehh. Dan japplika aktar u aktar quddiem Tribunal bħal

dak odjern fejn il-legizlatur stabbilixxa nuqqas ta' formalita' għall-ekonomija u l-heffa tal-gudizzju.

Għal dawn il-mottivi din l-eccezzjoni qiegħda tigi michuda.'

34. A skans ta' ripetizzjoni inulti din il-Qorti tirreferi għas-sunt tal-ilment tal-appellati li jinsab aktar 'l fuq, minn fejn jirrizulta ċar illi l-appellati ma kinux sempliċement qegħdin jiddikjaraw il-fatti, kif allegat mill-appellanti, iżda kienu qed jattribwixxu lilha diversi nuqqasijiet u rregolaritajiet kemm b'mod ġenerali kif ukoll speċifikament marbuta mal-prodott 8.25% MT-Energie GmbH. Igħidu ċar u tond illi kien kawża ta' tali nuqqasijiet li ġarrbu telf finanzjarju. L-ilmenti tagħhom jirrizultaw ukoll spjegati fid-dettall fid-dokumenti mehmuża mal-Formola tal-Ilment.
35. Għalhekk din il-Qorti wkoll tal-fehma li dik l-eccezzjoni hi fiergħa.
36. Lanqas ma jirrizulta li d-deċiżjoni hi *ultra petita*. In-nuqqas attribwit lill-appellanti kien illi minkejja li f' Settembru 2013, cioè ftit wara li l-appellati akkwistaw l-*bonds f'MT-Energie*, kien hemm sinjali li din il-kumpannija ma kinitx sejra tajjeb, hija ma baġtet l-ebda tagħrif jew spjegazzjoni lill-ilmentaturi dwar il-waqgħa fil-valur tal-*bond* in kwistjoni. Dan ukoll fil-kuntest tal-fatt illi f'ta lanqas tlett okkażjonijiet oħra l-intimata llum appellanti aġixxiet b'mod differenti u filwaqt li għamlet *monitoring* tal-investimenti tal-ilmentaturi, baġtet għalihom biex tiggwidhom x' kellhom jagħmlu.
37. Dik il-parti tad-deċiżjoni torbot mal-paragrafu 6 tal-ilment tal-ilmentaturi fejn jilmentaw li l-provditriċi tas-servizz qatt ma nfirmathom li l-entità li ħarġet il-*bonds* kienet nidiet proċeduri ta' insolvenza u li konsegwentement kien hemm riskju li jtilfu l-investment tagħhom. Inoltré, dan l-ilment ġie sollevat mill-ilmentaturi kemm qabel ma ressqu l-ilment tagħhom lill-MFSA kif ukoll matulu, hekk kif jirrizulta mill-provi dokumentarji li ġew eżebiti flimkien mal-ilment li sar quddiem l-Arbitru.²² Għalkemm jirrizulta li l-ilmentaturi ma saqfux fuq dan il-punt fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħhom, dan ma jxejjinx il-fatt li tali lment ġie speċifikament elenkat fl-ilment promutur. Għalhekk mhux il-każ li l-Arbitru mar oltré l-ilment li sarlu.
38. Ladarba l-ilment sar, l-Arbitru kellu jinvesti fih fil-kuntest tal-qafas regolatorju applikabbli, kif għandha tagħmel kull awtorità ġudizzjarja jew kważi-ġudizzjarja. Mhux il-każ għalhekk li l-Arbitru mar oltré l-poteri tiegħu

²² Fol. 48 faċċata ta' wara u 49, 44- 45, 11, 82 faċċata ta' wara – 83.

sempliment għaliex irrefera għal regolament li ma gietx speċifikatament indikat mill-ilmentaturi.

39. Dan l-aggravju hu miċhud ukoll.
40. Fil-mertu, l-appellanti tilmenta ukoll li ma hemm l-ebda raġonevolezza, ġustizzja u ekwità fil-konkluzjoni raġġunta mill-Arbitru, ossija, li l-appellanti għandha tħallas nofs it-telf li garrbu l-ilmentaturi, in kwantu tali deċiżjoni tmur oltré l-parametri tal-liġi, tal-linji gwida u l-prassi. Tilmenta ukoll li:
- i. l-persentaġġ li giet ikkundannata tħallas huwa arbitrarju oltré l-fatt li s-somma ta' €11,000 hija skorretta għaliex:
 - a. l-investment kien ta' €10,560;
 - b. l-ilmentaturi ibbenefikaw minn imgħax sostanzjali ta' madwar €680;
 - c. l-investment għadu miżmum mill-klijenti;
 - ii. m'hemmx ness bejn il-fatt kolpuż u l-konsegwenza dannuża;
 - iii. fuq il-portafoll kollu li kellhom mal-appellanti, l-ilmentaturi għamlu qliegħ.
41. Marbut ma' dan hemm ukoll ir-raba' aggravju fejn l-appellanti tilmenta li hija ma kellha l-ebda obbligu kuntrattwali jew legali sabiex tinforma l-ilmentaturi fuq iċ-ċaqliq negattiv tal-investment, kif żbaljatament deċiż mill-Arbitru.
42. It-*Terms of Business Agreement – Retail Clients* jagħti s-segwenti tifsira ta' "**Services**":

'The Services that may be provided by the company, upon the Customer's request, in accordance with the terms and conditions of this Agreement, namely:

- i. *to give to the Customer a personal recommendation (as defined in terms of the ISA) in respect of one or more transactions relating to one or more instruments (hereinafter referred to as "**Investment Advice**" ...'*

43. L-Att dwar is-Servizzi ta' Investment, Kap. 370 tal-Liġijiet ta' Malta jipprovdi li:

"personal recommendation" shall mean a recommendation presented as suitable for the person to whom it is addressed, or which is based on a consideration of the circumstances of that person, and must constitute a recommendation to take one of the following steps:

(a) to buy, sell, subscribe for, exchange, redeem, hold or underwrite a particular instrument;

(b) to exercise or not to exercise any right conferred by a particular instrument to buy, sell, subscribe for, exchange, or redeem an instrument;

(c) to select one or more instruments by reference to which benefits are wholly or partly payable under a contract of insurance falling within the meaning of class III - 'linked long term', of the Second Schedule to the Insurance Business Act.

*A recommendation is not a personal recommendation if it is issued exclusively through distribution channels or to the public.*²³

44. Fil-fehma ta' din il-Qorti, din id-definizzjoni fil-ftehim, marbuta mat-tifsira ta' 'rakkomandazzjoni personali' hawn citata, hija wiesgħa mmens u mkien ma tgħid illi 'Investment Advice' huwa limitat biss għall-mument qabel ma jsir xi investiment partikolari, kif pretiż mill-appellanti.

45. In sostenn tat-teżi tagħha, l-appellanti tikkwota parti mill-klawżola 3.2 tat-*Terms of Business* fejn jingħad illi:

The Company shall be under no duty to disclose to, or to make use of, or for the benefit of, the Customer, any information that comes to the notice of the Company in the ordinary course of its business except information that comes to the express notice of the Company in the course of it supplying the Services to the Customer. Information will only be disclosed, or used to the extent that it does not entail a breach of duty of confidentiality, which may be owed by the Company to any other person. The Company shall not be obliged to disclose to the Customer the basis for any Investment Advice or General Recommendations given by the Company.'

46. Fil-fehma tal-Qorti, lanqas din il-klawżola tal-kuntratt, ma tgħid illi l-appellanti ma għandha l-ebda obbligu tinforma lill-ilmentaturi minnufih meta jkun hemm xi ċaqlieq negattiv tal-investiment, kif allegat minnha. Imkien ma jirrizulta li *supply of advisory services to the customer* huwa limitat għal parir mogħti qabel il-klijent jinvesti f' prodott, imbgħad jithalla għal rieħu.

47. L-appellanti tikkontendi inoltré li l-appellati ma jħallsux għal tali servizz u l-uniku obbligu li kellha a tenir tal-klawżola 7.2 tat-*Terms of Business* kien li tibgħatilhom rendikont darba fis-sena. Tgħid li hi nfurmat l-ilmentaturi mhux darba iżda darbtejn fis-sena bil-*valuation reports* kif ukoll b'avvizi regolari informali fuq l-andament tal-investiment.

48. L-appellat Carmel Bartolo kkonferma li:

²³ L-Ewwel Skeda, Partita 6.

'Kienu qalulna li hu investiment f'enerġija għax id-dinja kollha kienu sejrjn f'dawn l-investimenti. Darba nnutajna li ma rċevejniex l-imgħaxijiet u qalulna biex immorru l-Mosta. Il-Mosta qalulna, ma tafux li sfaxxat il-kumpannija? Dan kien fl-2015.

...

Jien iċċekkjajt wara li mort il-Mosta fuq l-Internet, u rriżulta li l-kumpannija kienet ilha sejra lura qabel ma falliet.²⁴

49. In kontro-eżami tenna:

'Jien sirt naf li l-kumpannija tal-enerġija marret ħażin wara li tkellimt mas-Sur Ellul tal-Mosta.²⁵

50. Mill-atti jirriżulta li l-appellati effettivament irċewew il-*valuation reports* perjodikament,²⁶ u minn dawn jirriżulta l-andament ħażin tal-*bonds* f'*MT-Energie*. F'dan ir-rigward issir riferenza għar-rapport:

- i. tal-aħħar ta' Diċembru, 2013 fejn il-valur kien niżel għal €3729;
- ii. Ġunju, 2014 fejn il-valur il-valur tal-investiment kien €4,950;
- iii. tal-aħħar ta' Diċembru, 2015 fejn il-valur tal-investiment niżel għal €539;
- iv. Ġunju, 2015 fejn il-valur kien €1,146.20;

51. **Iżda jirriżulta ukoll li filwaqt li ġew avvċinati mill-appellanti dwar investimenti oħra, ma ngħataw l-ebda avvċiz ieħor dwar l-investiment meritu ta' din il-kawża. Kienu l-appellati stess li talbu laqa' fuq dan l-investiment wara li ma rċewewx il-kupun relattiv f'April tal-2015, wara li l-kumpannija li fiha nvestew kienet ilha sejra ħażin għal kważi sejtejn.** Għalkemm l-appellanti argumentat li f'Marzu 2015 kienet ikkomunikat mal-appellati dwar l-investiment, il-qorti hi tal-fehma li ma ngħatatx prova sodisfaċenti ta' dan.

52. Bħala stat ta' fatt jirriżulta illi:

- fl-1 ta' Frar 2013 kienet l-appellanti li avvċinat lill-ilmentaturi għal *review* dwar l-investiment tagħhom f' 6.5% Enterprise 2018;²⁷

²⁴ Fol. 183.

²⁵ Fol. 184.

²⁶ Fol. 40 – 42.

²⁷ Fol. 109.

- fl-1 t'April 2013 kienet ukoll l-appellanti li talbet laqgħa mal-ilmentaturi dwar `5.75% MPS 2016. Due to current situation in MPS clients were approached to review their position in MPS. This was done in view to reduce or eliminate clients exposure in this bank.²⁸
- fl-1 ta' Ġunju 2013 l-appellanti talbet laqgħa oħra mal-ilmentaturi, din idarba sabiex isir 'review of bond 9.875% Sch & Bic 19';²⁹
- fl-4 ta' Lulju 2013 l-appellanti talbet laqgħa oħra mal-appellati sabiex isir 'Review of Bond – Thomas Cook 17';³⁰
- **fit-22 ta' Lulju 2013, l-appellati għamlu l-investment fl-8 ¼% MT Eergie GmbH;**
- fis-7 ta' Lulju 2014 kienet l-appellanti li avviċinat lill-ilmentaturi għal review dwar l-investment tagħhom f' 6.5% Enterprise 2018;³¹
- fl-24 ta' Ottubru 2014 l-appellanti infurmat ukoll lill-ilmentaturi, permezz ta' telefonata, dwar is-sitwazzjoni ta' xi *underlying bonds* f'BP147;³² u
- għal darb' oħra fl-20 ta' Jannar 2015, l-appellanti avviċinat lill-ilmentaturi għal review tal-BP109.

53. Għalhekk, irrispettivment mill-prassi segwita f'oqsma finanzjarji kif allegat mill-appellanti, wieħed jista' jgħid li kienet legittima l-aspettattiva tal-ilmentaturi appellati illi, kif ġew avviċinati għal *reviews* dwar investimenti oħra li huma kellhom, l-appellanti kellha ukoll tissenjalalhom l-iżvolta negattiva f'dan il-*bond* partikolari.
54. Kif tgħid l-appellanti stess, l-fatt waħdu li *bond* jaqa' fil-prezz m'huwiex biżżejjed biex jindika li l-investment huwa wieħed mhux vijabbli għaliex jista' jagħti l-każ li jerga jirkupra fil-prezz. Għalhekk ma jregix l-argument tal-appellanti li l-ilmentaturi kienu neċessarjament konsapevoli dwar l-andament hażin ta' dan il-*bond* partikolari mill-*statements* li huma rċewew. Kif tikkonetedi l-appellanti nnifisha, kien meħtieġ studju tal-andament tal-investment, liema studju żgur mhuwiex fil-kompetenza tal-appellati li rrikorrew għandha għal *investment advice*. Huwa minnu li dan il-proċess seta' ħa xi ftit ta' żmien iżda l-appellanti ma kellhiex għalfejn tistenna kwazi sentejn sabiex tinfirmahom li l-kumpannija kienet insolventi, u dan fuq talba tagħhom stess wara li ma rċewewx il-kupun relattiv.
55. Dan ma kienx każ ta' ċaqlieqa żgħira fil-prezz. F'Settembru 2013 il-*credit rating* tal-kumpannija niżel għal BB- (ossija *non-investment grade/junk*

²⁸ Fol. 121.

²⁹ Fol. 127.

³⁰ Fol. 132.

³¹ Fol. 138.

³² Fol. 140.

bond) u baqa' nieżel għal B- f' Marzu 2014, C f' Settembru 2014 u addirittura D f' Ottubru 2014.³³ Dawn żgur li kienu fatti li l-appellata kienet taf bihom, u li kienu juru s-sitwazzjoni xejn tajba li kien għaddej minnha l-investment. Il-qorti m'għandhiex dubju li l-appellanti, bħala *financial service provider*, tkun qegħda timmonitorja l-andament tal-investment fis-suq. Wara kollox il-prodott oġġett tal-kawża kien wieħed mill-ħafna prodotti li qegħda toffri għall-bejgħ. Għalhekk f'dan il-każ kienet taf li wara l-ewwel tlett xhur minn meta sar l-investment, il-valur tiegħu kien niżel għal 35% tal-valur li kellu meta l-appellati xtraw l-investment. Dan fih innifsu kien indikatur ċar li ċirkostanzi tal-investment kien inbidel drastikament minn dak li kien f' Lulju, 2013.

56. Ir-relazzjoni tal-provditur tas-servizz finanzjarju u l-klijent ma jirriżultax li waqfet kull meta l-appellati xtraw investment. Tant hu hekk li l-appellanti kienet perjodikament tibgħat *statements* lill-appellati, li fil-każ in eżami kienu kull sitt xhur. Wieħed irid jiftakar li obbligu prinċipali ta' provditur tas-servizz finanzjarju hu li dejjem jaġixxi fl-aħjar interess tal-klijent tiegħu.
57. Irridu wkoll niftakru li skont l-artikolu 19(3)(b) tal-Kap. 555, fil-qadi tal-funzjonijiet tiegħu l-Arbitru "... *għandu jiddeċidi u jagħti għidizzju fuq ilment b'riferenza għal dak li, fil-fehma tiegħu, ikun ġust, ekwu u **raġonevoli fiċ-ċirkostanzi partikolari** u merti sostantivi tal-każ*". Kliem li jagħtuh *a wide margin of appreciation* meta jkun qiegħed jiddeċiedi dwar l-imġiba ta' min ikun ta s-servizz lill-konsumatur.
58. Dwar is-somma likwidata mill-Arbitru, jirriżulta mill-*istatements* mibgħuta lill-appellati li l-valur tal-*bonds* f'*MT-Energie GmbH* għal kull unit li nxtrat (kollox inxtraw 11,000) kien ta' 96% (b'kollox inxtraw 11,000 units). Il-prezz tal-akkwist kien €10,560. Imbagħad il-prezz għal kull unit niżel għal 33.90% fil-31 ta' Diċembru 2013, kien 45% f' Ġunju 2014, 4.9% fil-31 ta' Diċembru 2014, u 10.42% fit-30 ta' Ġunju 2015.³⁴ Mill-informazzjoni li għaliha għamel riferenza l-Arbitru f'*footnote* 10 tad-deċiżjoni appellata³⁵ jirriżulta inoltre' li **l-valur tal-*bonds* għal kull unit kien diġa' niżel għal 60% fit-18 ta' Settembru 2013,**³⁶ u minn hemm kompli sejjer ħażin. Fatti li probabbilment kienu a konoxxenza tal-appellanti li kienet toffri dak il-prodott għall-bejgħ. Madankollu, ma ndenjatx ruħha li tgħarraf lill-appellati.

³³ Fol. 60 faċċata ta' wara.

³⁴ Fol. 40 – 42.

³⁵ https://www.finanzen.ch/obligationen/historisch/8_250-mt-energie-obligation-2017-de000a1mlrm7/ber/1.1.2004_24.11.2018.

³⁶ Ara wkoll ittra tal-appellanti datata 22 ta' Lulju, 2015 a fol. 45.

59. In-nuqqas addebitat lill-appellanti huwa li ma segwietx il-prodott u ma nfirmathomx tempestivament bl-andament negattiv tal-prodott sabiex ikunu jistgħu jieħdu r-rimedji neċessarji fil-ħin. Kif l-appellanti għamlet fir-rigward ta' investiment oħra meta kkomunikat mal-appellati sabiex isir review tal-investment, l-appellanti ma tat l-ebda raġuni għalfejn ma sarx l-istess fil-każ tal-8 ¼ MT-Energie GmbH.
60. Ladarba l-percentwali ta' 50% iffissata mill-Arbitru taqa' fil-parametri ta' kemm l-appellanti setgħu irkupraw mill-*bonds* in kwistjoni kieku ħadu azzjoni tempestiva, m'hemmx lok li din il-percentwali tiġi varjata.
61. Dwar is-somma likwidata nnifisha, mill-*confirmation of purchase* jirriżulta li *sum remitted* kienet €11,057.58 li minnha tnaqqsu *brokerage fees*, interessi u *advisory fee*. Il-bilanċ investit kien fl-ammont ta' €10,560.³⁷ Ladarba l-Arbitru kkonkluda li *'ma jistax jingħad li dan il-prodott ma kienx suitable għalihom'* l-appellati ma kellhomx dritt jiġu rifuzi spejjeż relatati ma dik it-transazzjoni. Il-Qorti hija għalhekk tal-fehma li l-Arbitru ma kellux jibbaża ruħu fuq somma superjuri għall-ammont effettivament investit, ossija €10,560.
62. Skont rendikont eżebit mill-appellanti, li ma jirriżultax kontestat, l-appellati rċewew kupun ta' **€882.50**.³⁸ Huwa ekwu għalhekk li din is-somma titnaqqas mit-telf.
63. Jirriżulta wkoll li l-investment għadu miżmum mill-klijenti. L-aħħar *valuation* li tirriżulta mill-atti,³⁹ datata Ġunju 2015, il-valur fis-suq tal-*bonds* tal-ilmentaturi f' dik id-data kien **€1,146.20**. Data li hi viċin id-data meta saret il-laqgħa li matulha l-appellanti nfirmat lill-ilmentaturi ufficjalment dwar is-sitwazzjoni ta' dan il-*bond* partikolari, u għalhekk se titnaqqas ukoll din is-somma mill-ammont investit.
64. Min-naħa l-oħra, il-qliegħ li għamli l-appellati minn prodotti oħra m'għandux jitnaqqas, kuntrarjament għal dak pretiż mill-appellanti, in kwantu l-fatt li prodotti oħra għamli profitt ma jagħmilx tajjeb għan-nuqqas fl-imġiba tal-appellanti fir-rigward il-*bond* oġġett ta' dawn il-proċeduri.
65. Għalhekk, filwaqt li din il-Qorti ma tara l-ebda lok biex tvarja l-persentaġġ ta' 50% iffissat mill-Arbitru, sejra tilqa' t-tielet aggravju *in parte* billi tipprovdi minflok li d-dannu li għalih għandha tikkontribwixxi l-appellanti huwa fis-

³⁷ Fol. 133 faċċata ta' wara.

³⁸ Fol. 193.

³⁹ Fol. 42.

somma ta' **€4,265.65**, çjoe' 50% tas-somma ta' €8,531.30 li tirrapreżenta s-somma ta' €10,560 li minnha ġew imnaqqsa €882.50 u €1,146.20 għar-raġunijiet hawn fuq spjegati.

66. Permezz tal-ħames aggravju l-appellanti tilmenta mbagħad li l-Arbitru applika l-liġi ħażin u mar *ultra vires* il-poteri tiegħu meta ordna li l-kumpens dovut għandu jithallas b'imgħax ta' 5% mid-data tad-deċiżjoni sal-effettiv pagament. B'riferenza għall-artikolu 26(3)(ċ)(iv) tal-Kap. 555 tilmenta li r-rata ta' 5% m'hijiex raġjonevoli kif ukoll li l-Arbitru seta' biss jimponi ħlas ta' imgħax bejn d-data tal-imgjeba mertu tal-ilment u d-data tad-deċiżjoni tiegħu u **mhux mid-data tad-deċiżjoni sal-effettiv pagament** kif deċiż minnu.

67. L-artikolu 26(3)(ċ)(iv) tal-Kap. 555 kien jipprovdi li:

'Jekk l-ilment jinstab totalment jew parzjalment sostanzjat, l-Arbitru jista' jordna lill-provditur tas-servizzi finanzjarji jagħmel waħda jew iżjed minndawn li ġejjin:

...

*(iv) li jhallas ammont ta' kumpens għal kull telf ta' kapital jew dħul jew danni sofferti mill-persuna li tagħmel l-ilment minħabba fl-imgjiba li fuqha jkun sar l-ilment, **mingħajr imgħax jew bl-imgħax, b'dik ir-rata raġjonevoli** u fil-parametri stabbiliti bil-liġi kif l-Arbitru jista' jiddeċiedi, fuq il-flus kollha jew xi parti mill-flus, u fuq iż-żmien kollu jew xi parti **mill-perjodu bejn id-data li fiha l-imgjiba li fuqha jkun sar l-ilment tkun bdiet u d-data li fiha d-deċiżjoni tal-Arbitru tkun ittiegħdet**.'*

68. Dik id-dispożizzjoni ġiet emendata permezz tal-Att XVI tal-2017 (emenda 88) li daħlet fis-seħħ fit-13 ta' April, 2017 sabiex minflok il-kliem "*u d-data li fiha d-deċiżjoni tal-Arbitru tkun ittiegħdet;*" jidhlu l-kliem "**sad-data li fiha jsir il-ħlas**".

69. Għalkemm dik l-emenda daħlet fis-seħħ wara d-deċiżjoni tal-Arbitru, il-qorti m'hijiex tal-fehma li għandha tinbidel għaladarba tirrifletti l-posizzjoni legali illum il-ġurnata. Dan apparti li l-qorti hi tal-fehma li dik id-dispożizzjoni kienet qegħda tirregola l-imgħax f'perjodu partikolari, çjoe' l-perjodu bejn meta ġrat l-imgjiba oġġett tal-ilment u sakemm l-Arbitru ta' d-deċiżjoni. Hu prinċipju bażiku li kull min hu debitur għandu jhallas imgħax. Ovvjament l-emenda ċċarat il-posizzjoni li l-imgħax jibqa' dovut sakemm jithallas id-dejn.

70. Għalhekk dan l-aggravju hu miċħud ukoll.

71. Permezz tas-sitt u l-aħħar aggravju, l-appellanti tikkontendi li m'għandha tbaġhti l-ebda spejjeż. Ladarba dan l-aggravju huwa bbażat fuq l-aggravji preċedenti, se jintlaqa' *in parte* biex jirrifletti dak hawn deċiż.

Għal dawn il-motivi, sa fejn kompatibbli ma' dak li ngħad hawn fuq:

- 1. tilqa' l-appell biss parzjalment billi tvarja dik il-parti tad-deċiżjoni appellata li kkundannat lill-appellanti tħallas lill-appellati s-somma ta' ħamest elef u hames mitt ewro (€5,500), u minflok tikkundanna lill-appellanti tħallas lill-appellati s-somma ta' erbat elef mitejn u ħamsa u sittin ewro u ħamsa u sittin ċenteżmu (€4,265.65);**
- 2. tikkonferma d-deċiżjoni tal-Arbitru għall-kumplament;**
- 3. bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi 80% a karigu tal-appellanti u 20% a karigu tal-appellati.**

Anthony Ellul.